

Znanstvene raziskave in razvoj politike za boj proti podnebnim spremembam: Primer Združenega kraljestva

Govor njegove ekscelence Tima Simmonsa, veleposlanika Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske v Sloveniji

Državni zbor, 15. maj 2008

Moja zgodba se začne v 80.-tih letih, z Margaret Thatcher.

Dejstvo, da je nekdanja predsednica vlade Margaret Thatcher imela diplomu iz kemije, je pomenilo za Združeno kraljestvo pomembno prednost. Svoje znanje na področju naravoslovja je izkoristila tako, da je teorijo globalnega segrevanja ozračja, za katerega je odgovoren človek, povzdignila med ključna vprašanja mednarodne politike.

Njena predanost znanosti je prispevala tudi k ustanovitvi Centra Hadley za napovedovanje in raziskovanje podnebja (*Hadley Centre for Climate Prediction and Research*), ki spada pod okrilje britanskega Urada za meteorologijo. Center Hadley številnim ministrstvom in drugim vladnim službam svetuje glede učinkov podnebnih sprememb in je eden od vodilnih centrov za modeliranje podnebja na mednarodni ravni.

Vendar pa to ni edini britanski center za raziskave na področju podnebnih sprememb. Center Tyndall se ukvarja z oblikovanjem trajnostnih rešitev za ublažitev podnebnih sprememb in si prizadeva spodbuditi dialog za ozaveščanje in motiviranje javnosti. Britanski program za učinke podnebnih sprememb (*Climate Impacts Programme*) skrbi za usklajevanje številnih raziskav na področju podnebja in bodočih podnebnih sprememb. Center za energetske raziskave (*Energy Research Centre*) pa se osredotoča na raziskovanje trajnostnih energetskega sistemov v Združenem kraljestvu in spodbuja sodelovanje med raziskovalci iz različnih držav.

Po mojem mnenju za razcvet znanosti in raziskav na področju podnebnih sprememb v naši državi obstajata dva razloga:

Prvič, v naši družbi je močno zakoreninjeno mnenje, da ministrstva za opravljanje svojega dela potrebujejo podporo in nasvete znanstvenikov. Britanska vlada je že leta 1964 uvedla položaj glavnega vladnega svetovalca na področju znanosti. Ta vladi svetuje pri oblikovanju politik na področju znanosti in tehnologije in za kakovost svojih znanstvenih mnenj odgovarja predsedniku vlade. Sir David King, ki je funkcijo glavnega vladnega svetovalca opravljal med leti 2000 in 2007, je postal znan, ko je izjavil, da podnebne spremembe predstavljajo veliko večjo grožnjo kot mednarodni terorizem.

Poleg glavnega vladnega svetovalca ima v Združenem kraljestvu vsako ministrstvo tudi svojega svetovalca na področju znanosti, ki je odgovoren za pripravo neodvisnih mnenj za posamezne ministre in druge vodstvene delavce v okviru ministrstev. Njegova znanstvena mnenja morajo temeljiti na dokazih, upoštevati zahteve glede kakovosti in ustrezati potrebam posameznega ministrstva.

Ministrstvo za okolje, prehrano in razvoj podeželja, ki izvaja politiko Združenega kraljestva na področju podnebnih sprememb, je še posebej znano po kakovosti mnenj in splošni znanstveni odličnosti. David Miliband, nekdanji minister za okolje, si je zastavil cilj, da bodo zaposleni na njegovem ministrstvu "najbolje informirani in k raziskavam usmerjeni vladni uslužbenci v vladi. Do obstoječih podatkov in raziskav bodo dostopali prej, hitreje in bolj učinkovito kot na drugih ministrstvih".

Drugi razlog za uspeh naših prizadevanj na področju podnebnih sprememb pa lahko najdemo v širokem političnem soglasju glede tega vprašanja. Leta 2004 je nekdanji predsednik vlade Tony Blair dejal, da so »podnebne spremembe najpomembnejše okoljevarstveno vprašanje, s katerim se sooča svet«, in opazimo lahko, da podpora številnim pobudam za boj proti podnebnim spremembam ne pozna strankarskih meja. Poslanci v našem parlamentu si pogosto prizadevajo, da bi bili še »bolj zeleni« od svojih kolegov.

Takšno enotnost politike je v veliki meri spodbudila kampanja z naslovom *Big Ask*, ki jo je leta 2006 izvedla britanska nevladna organizacija Prijatelji Zemlje (*Friends of the Earth*). Ta kampanja je na tisoče posameznikov in skupin v Angliji in Walesu vzpodbudila k temu, da so stopili v stik s skoraj vsemi poslanci in lobirali za pripravo predloga

zakona o podnebnih spremembah, ki bi od vlade zahteval oblikovanje ciljev za postopno zmanjšanje izpustov ogljikovega dioksida.

Novembra 2006 je kraljica napovedala, da bo britanska vlada predstavila predlog zakona o podnebnih spremembah, vlada pa je osnutek predloga zakona objavila 13. marca 2007. Predlog zakona vsebuje številne ukrepe, s katerimi namerava Združeno kraljestvo zmanjšati izpuste ogljikovega dioksida za najmanj 60 % do leta 2050 ter za najmanj 26 % do leta 2020. Tako je Združeno kraljestvo postalo prva država v zgodovini, ki je predlagala pravno zavezujoč okvir za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov.

Vendar pa se kljub številnim uspehom zavedamo, da Združeno kraljestvo na globalni ravni prispeva le okrog 2 % vseh antropogenih izpustov. Zato smo prepričani, da je za vzpostavitev družbe, ki bi proizvedla čim manj izpustov ogljikovega dioksida, sodelovanje v okviru Evropske unije bistvenega pomena, saj ta predstavlja največji enotni trg na svetu in lahko vpliva na oblikovanje globalnih standardov.

V svojem nedavnem govoru na *London School of Economics* je David Miliband, sedanji minister za zunanje zadeve, opisal pet področij, na katerih lahko EU postane zgled ostalim državam:

- globalni trg ogljikovega dioksida, ki temelji na evropskem sistemu za trgovanje z emisijami;
- standardi in predpisi EU za zmanjšanje izpustov iz novih elektrarn, motornih vozil in gospodinskih aparatov;
- nov evropski proračun, ki omogoča večja vlaganja v raziskave in razvoj nizkoogljicnih tehnologij;
- enoten dialog med EU in ključnimi dobavitelji energentov ter trgovinskimi partnerji po celem svetu;
- in vodilna vloga EU v pogajanjih za doseganje globalnega dogovora za boj proti podnebnim spremembam po letu 2012.

Slovenija si med predsedovanjem EU prizadeva za napredek pri doseganju ciljev, ki jih je EU zastavila lansko leto, in sicer zmanjšati izpuste toplogrednih plinov za 20% do leta 2030. Združeno kraljestvo

ceni in pozdravlja vaša prizadevanja. Tesnega sodelovanja s Slovenijo se veselim tudi po koncu predsedovanja, saj sem prepričan, da lahko le s skupnimi močmi ustvarjamo svet, v katerem veljajo skupna pravila, ki predstavljajo temelj pozitivne soodvisnosti, nadaljnje stabilnosti, skupnega napredka in blaginje.

Najlepša hvala za vašo pozornost!